

ПОСТАННЯ МЕТОДОСОФІЇ*

Ігор ФІШМАН

Copyright © 2008

Пропонована стаття є вступом до низки методософських текстів, більшість з яких виникла як розшифровка магнітофонних записів семінарів із даної тематики, котрі проводилися упродовж останніх семи років. За цей час автором усвідомлена насущна нагальність їх публікації, тому що, з одного боку, питання про засновану на антропософії соціальну практику немов висять у повітрі; з іншого – накопичений уже значний за обсягом матеріал, що потребує серйозного осмислення і критики.

Витримана в дусі добрих старих схоластичних традицій назва статті задає певний підхід до побудови системи Методософії. Це не може бути еклектично строкатий набір текстів, досвіду і спілкування, що було характерне для її зародкового стану. Сім років напружених пошуків, досліджень та експериментів дають змогу побудувати у **чіткій відповідності з космічними праобразами архетипово повний і впорядкований корпус** методів соціальної практики. Саме **такий** корпус ми і називаємо СУМОЮ. У цьому сенсі стаття могла б називатися СУМА МЕТОДІВ.

* * *

Але є ще один важливий аспект, з якого б хотілося розпочати.

Наступив час, коли відповіді на багато практичних питань у людських устремліннях і турботах повсякденного життя, на які повинна була відповідати Антропософія, стали надходити з найрізноманітніших джерел і, зазвичай, у спотвореному вигляді та з користю з *точністю до навпаки*. З'явилася величезна кількість літератури, шкіл, навчальних курсів, семінарів, у яких очманілий клієнт заманюється можливістю **чарівним чином** змінити свою долю, знайти багатство, щастя, благопо-

луччя, здоров'я, навчитися рятувати і зціляти інших. Особливу популярність сьогодні має фільм "Секрет", що дуже вміло грає на жадібних струнах матеріалістичної й знебоженої людської душі. Існують численні сайти, де ті, хто пройшов навчання на семінарах, обмінюються досвідом застосування своїх нових чарівних здібностей.

Таке нашестя не можна назвати випадковістю. Очевидно, що на подібні теми різко зріс попит, але найголовніше, що на ці питання з духовного світу назріли відповіді.

Якби справа Антропософії вже багато років не перебувала у застої, то духовна наука вже давно стала б загальнолюдським культурним надбанням і змогла б виконати свою місію у цей доленосний момент: *дати людині те, що відповідно до епохи їй потрібне*. Але дари пролітають повз і не завжди потрапляють до чистих рук.

Ще недавно *святе місце* займали різні окультні течії, які, щоправда, носили вельми замкнутий келійний характер. Але тепер, коли мало не конвенціональна наука береться проповідувати *як досягти* виконання своїх бажань, народ, котрий зневірився від безвиході, просто стікається натовпами. В усі часи диявол якось побоювався публічно пропонувати людині продати свою душу, а зараз це відбувається на кожному кроці. Немов сонми стародавніх чаклунів, шаманів і язичницьких чарівників, подолавши товщу століть, раптом накинулися на спляче людство з такими дарами, від яких відмовитися *ну ніяк неможливо*.

Тому ця стаття продовжує справу великого Томи Аквінського.

* * *

Яка б різноманітна техніка не пропонувалася, вся вона зводяться до одного: щоб лю-

* У тексті смислові наголоси виділені **жирним** шрифтом; цитати, мовні звороти і назви – *курсивом*; базові терміни Методософії – підкресленням. Зміст підкреслених термінів буде розкрито в подальших текстах.

дина повірила, що будь-які мрії можуть стати реальністю, достатньо цього лише якомога сильніше **захотіти**. Для цього вона повинна актуалізувати свої бажання і наполегливо їх візуалізувати. І якщо тривалий час з повною концентрацією щось уявляти, повторювати про це перед дзеркалом, навіювати собі, що це вже відбулося, то воно й насправді відбудеться.

Здавалося б, все це – безневинні жарти дрібних бісів; тоді як людей, через котрих вони діють, можна було б визнати просто шахраями: адже нічого подібного *не може бути*, а якби було, то всі давно б цим користувалися...

Але, мабуть, час **підготовки** страшного капкана для всього людства під назвою “*Перетвори камені на хліб!*” закінчився, і тепер це справді стає можливим. Христос, котрий відкинув *дві спокуси в пустелі*, з цією *третьою* надав змогу людям справитися самим. Ось вона і з’явилася сонному людству, оскільки йому в ході еволюції прийшов час повертатися після вигнання з Раю і проходити Поріг духовного світу. А тут, на Порозі, спокусник має нагоду зробити *вихідну* пропозицію кожній людині особисто.

* * *

Як же до цього поставитися? Чому ці начебто такі безжальні речі на тлі жахливих глобальних катаклізмів вимагають такої пильної уваги і чіткого неупередженого розвінчання?

Відповідь зрозуміла: це дари *князя*, вони не просто смертельно небезпечні, а екзистенційно фатумні, тяжіють *другою* душевною смертю. Це можна було б позначити як дари з *Дерева життя*, від якого колись був вигнаний Адам, щоб він неправомірним чином не став *як боги*. Щоб бути правомірно допущеним до Дерева Життя, потрібно спочатку спокутувати *первородний гріх* через одухотворене пізнання.

Але чому все-таки не можна, перебуваючи в глибокому сні й аніскільки не змінившись, жадати чарівним чином зцілитися або вирішити проблеми за допомогою самонавіювання і візуалізації? Втім, навіть крізь сон, можна здогадатися, де подають найкращий *безкоштовний сир* – чиею владою здійснюються ці чудеса. Маючи хоч щонайменше релігійне відчуття, можна було б протверезитися євангельським застереженням: *дивіться, щоб хто не викрав вінця вашого!*

Навіть без серйозних антропософських пошукувань можна було б здогадатися, що за ці чарівні дари, а фактично за *чечевичну юшку*, людина розраховується з невідомим “добрим”

дарувальником *своєю першородністю, своїм вінцем* (Вищим Я).

З повідомлень духовної науки відомо, що візуалізація своїх жадібних устремлінь зовсім не безжальна. Під час таких “медитацій” у духовному світі створюється порожній безсутнісний простір, у якому вкорінюються найнебезпечніші вороги людського Я – Азури. І поки людина, котра домоглася таким шляхом виконання своїх бажань, з апетитом відзначає це в ресторані, хтось у цей момент з не меншим апетитом обідає головним скарбом її душі.

Проте водночас духовна наука навчає, що *троянський кінь*, пропонований *князем*, не має бути просто знехтуваний, але перетворений у вищий розвиток. Можливість так наполегливо пропонувати подібні дари все ж виникла у *князя* не випадково: прийшов час людині реалізувати інший євангельський заклик: *Ви – богу!* А це означає почати приймати естафету творіння у духовного світу, вступати на шлях наслідування за правом першородності. Це відбувається, якщо **вивчення** антропософії доповнити її **здійсненням**. Причому не тільки в традиційних антропософських ініціативах, але й у самій гушавині повсякденного життя – у побуті, в особистому житті, дозвіллі, професійній діяльності, соціальних намаганнях. Тоді можна утілити поставлений Р. Штайнером ідеал: **своє повсякденне життя людина повинна здійснювати як сакрамент, таїнство**. *Вчора це було рано, але завтра може виявитися пізно*. Мабуть, у цьому й полягає суть нового імпульсу Антропософії, який, за словами відомого філософа, повинен прийти на рубежі століть.

І якби культурне людство не проспало перший, даний безпосередньо Доктором імпульс, то нині, випробовуючи підсвідоме прагнення до сакралізації повсякдення, воно не кинулося б в обійми сучасних язичників і шаманів.

* * *

Звичайно ж, сакралізація нашого життя – це зовсім не чарівне виконання бажань, нехай навіть і вельми альтруїстичних (на перший погляд!). Справжня сакралізація не може полягати у волонтаристичній зміні природного перебігу подій за допомогою невідомих сил; навпаки, це швидше повністю свідоме сходження до прообразів тих речей, які стають предметами нашої діяльності.

І Антропософія дала нам, перш за все, всеосяжне знання про ці прообрази, а крім того,

віднайшла метод сходження до них. І це дуже важливо, оскільки, не володіючи методом, а тільки розсудливо сприймаючи готові знання, їх неможливо буде пожвавити, й відтак здійснити у своєму житті.

Питання про метод, на жаль, ні за часів Доктора, ні зараз, не користується популярністю, і в цьому вбачаємо головну причину занепаду антропософської справи. Проте в окремих роботах, передусім Г. Бондарева, здійснене якнайглибше опрацювання методології *Антропософії*, гетеанізму. З погляду *Філософії Свободи*, вона вирішує питання про метод моральної *інтуїції*.

Але далі мають бути поставлені запитання: як я вношу переживання прообразів речей у своє індивідуальне целепокладання?, який *бажаний образ світу* тоді постає переді мною? Тоді виникає нове питання про метод *моральної фантазії*. І вже зовсім позамежовим є наступне питання: як здійснити свої ідеали, не порушуючи свободу інших людей і не руйнуючи світ навколо себе? В останньому мовиться про метод *моральної техніки*.

Крім того, зрозуміло, що два останні питання виводять нас з кола завдань методології Антропософії, оскільки тут першочергово йдеться не про метод духовно-наукового **пізнання**, а про методологію **діяльності**, яка виникає з такого пізнання. Окреслена сфера питань й може бути позначена як *Антропософська Методологія* або **Методософія**.

Метод із грецької означає *шлях*, а тому сам термін може розумітися як *іманентне наслідування мудрості*, котре долає мертвецьку абстракцію (*логію*) і веде в живому мисленні до повнокровного *життя*, тобто котре уможлиблює шлях від Дерева Пізнання до Дерева Життя. У цьому і є реалізація евангельського *Я єсмь шлях, істина і життя*.

І, закриваючи тему про *язичників*, можна сказати, що це і є єдиний богонаступний шлях, на якому людина правомірно куштує плоди з Дерева Життя: не продаючи своєї першородності, а навпаки, досягаючи справжньої самореалізації як творця *Нового космосу*.

* * *

Якоюсь мірою, хоч і без вживання цього терміна, Методософія була справою життя Бернарда Лівехуда. Його величезна й успішна практика навряд чи систематизована у його не так численних книгах на цю тему. Тому не можна сказати, що він залишив своїм нащад-

кам **метод**; все це була його індивідуальна моральна техніка, яка виявилася загубленою разом з відходом Майстра. І хоча деякі його учні мають вельми респектабельний вигляд, все ж вони просто зробили дрейф від Антропософії у бік конвенціонального організаційного консультування. А це означає, що вони працюють десь “на межі фолу”: продають своїм клієнтам успіх методом, їм самим до кінця незрозумілим, і *підставляють* їх під продаж першородності; а, втім, щонайперше, самих себе.

* * *

Поголовна зневага вищою аристотелівською школою мислення в Антропософії (не дивлячись на всі застереження Р. Штайнера) змусила імпульс Методософії шукати притулок за її межами. Він більш-менш здоровим чином став збагачувати різні інтелектуальні течії ХХ століття – кібернетику, теорію систем, синергетику. І на тлі цих популярних наукових захоплень слушно виокремити одне унікальне вчення і народжений ним інтелектуальний рух – *системно-мислєдіяльнісну методологію* (СМД-методологію) Г.П. Щедровицького. Це воістину досягнення найвищого розвитку аристотелізму ХХ століття (сучасну логіку в деякому розумінні можна назвати навіть деградацією аристотелізму), який прийняв на себе відповідальність за долю світу. В умовах комуністичного терору СМД-методологія, можливо, була єдиною можливою формою легальної соціальної практики. Вона виробила колосальний за значущістю і глибиною корпус понять, що міг би стати інструментарієм для *моральної фантазії*. Але для цього було потрібне її запліднення Антропософією, повернення до витоків живого духу. На жаль, цього не відбулося. І тут, після відходу Вчителя, скарб став розпродаватися за юшку чечевиці в організаційному консультуванні владі імущих і сильних світу цього. У процесі цього грандіозний за потужністю імпульс зійшов нанівець і разом з Антропософією поповнив список найголовніших подій ХХ століття, котрі залишилися непоміченими для культурного людства.

* * *

Отже, завдяки СМД-методології маємо понятійно-термінологічне забезпечення моральної фантазії. Якщо завдяки Антропософії ми його упорядкуємо і доповнимо відповідно до космічних прообразів, то й одержимо СУМУ методів моральної фантазії.

Проте безпосереднє здійснення моральної фантазії, *діяння* в СМД-методології тільки позначене, але ніяк не опрацьоване. Воднораз зрозуміло, що, лише виробивши СУМУ методів і для моральної техніки, можна досягнути нашої мети – побудови *СУМИ Методософії*, тобто архетипово повного і впорядкованого корпусу її змісту. Оскільки здійснення, на відміну від целепокладання, має справу вже не з розумовими формами, а із *соціальною субстанцією*, то ми повертаємося в лоно антропософії і черпаємо зміст методів для моральної техніки із *Вчення про субстанцію* Р. Хаушки.

Здійснивши потрібну негативну роботу над розчищенням будівельного майданчика (проти сучасних *язичників*), обґрунтувавши її значущість і своєчасність, виявивши *джерела і складові частини* Методософії, приступимо до зведення її корпусу.

* * *

Відштовхнемося від того, що для успішної соціальної практики (*з вірного джерела і у правильному потоці*) потрібне знання і володіння методами здійснення моральної фантазії і моральної техніки, тобто того, **що** треба досягти, і того, **як** це зробити. *Філософія свободи* подальших питань (окрім **що** і **як**) не ставить, так що можемо припустити, що маємо тут певну повноту, а це означає, що методологічне забезпечення відповіді на ці два запитання і дає нам *СУМУ методів*.

Щоб підійти до цієї проблеми ще чіткіше, скористаємося аристотелівським підходом, який повністю приймається духовною наукою і на якому заснована СМД-методологія: всілякий об'єкт є *формою* і *матерією*. Отож, повнота діяльності повинна бути забезпечена методами *трансформації* і *трансубстанції*.

Стосовно соціальної практики, то перший корпус методів можна позначити як методи проектування, а другий – методи звершення. За своєю суттю перші є *процедурами мислєдіяльності*, а другі – *церемоніями діяння*.

Процедури мислєдіяльності вирішують потрійне завдання:

а) забезпечують сходження до прообразу об'єкта;

б) пропонують ідеальний розв'язок принципової проблеми, пов'язаної з цим об'єктом;

в) обґрунтовують образ утілення цього розв'язку.

В сутнісному плані ця робота означає:

1) **сходження** в сутнісний світ за сімома планетними сферами – від Місяця до Сатурна;

2) **обхід** Зодіаку, *здійснюючи формування людини з Універсуму*, – від Овна до Риб;

3) **сходження** (інкарнація) планетними сферами – від Сатурна до Місяця.

За своєю суттю такий характер вільної творчої діяльності є *Грою* (у сенсі Шиллера). А цей потрібний корпус методів одержав назву *Ігровий Канон проектування організації*. Він охоплює три типи Ігор:

1. Пізнання *Сутності Справи* – *Ділова Гра*.

2. Організація спільної діяльності з цією Сутністю, внаслідок чого народжується *Проектна Ідея* – *Організаційно-діяльнісна Гра*.

3. Проектування втілення цієї Проектної Ідеї – *Олімпійська Гра*.

Ділова Гра

1. Вихід у *рефлексивну позицію* щодо поставленої теми, сприйняття феномена, збір об'єктивної інформації, з'ясування *свідомої мотивації*, виявлення *неусвідомленої мотивації* стосовно теми *Самовизначення-1* у контексті даної Справи.

2. Виділення істотного в опрацьованому матеріалі, *інтелектуальна сублімація*, *рефлексивна сублімація*: *Побудова поняття Справи*.

3. Побудова *хмари сенсів*, переживання подібних процесів у природі, в людському світі, в Космосі, в Духовному світі: *Сходження до Ідеї*.

4. Евристичне дійство або *Інтуїтивна драма* у *Зустрічі із Сутністю Справи*;

5. *Імагінативний живопис*, медитативна робота з тематичними текстами: *Пізнання Місії Сутності Справи*;

6. Постановка власної *Вищої Мети* стосовно Місії Сутності Справи: *Самовизначення-2*.

7. Переживання через пластичні мистецтва або *соціальну скульптуру*: *Волення Сутністю Справи*.

Організаційно-діяльнісна Гра

Аналіз ситуації

1. Виявлення *ідеальних обставин*, за яких місія Сутності Справи принципово здійснима: *Аналіз-1*.

2. Виявлення *архетипа* цих обставин і *Самовизначення-3* щодо його складових.

3. *Групова робота-1* згідно зі складовими архетипу ідеальних обставин.

4. Пленум, доповіді груп, запитання, доповнення, критика, підведення підсумків: *Синтез-*

1 Ідеальної Ситуації.

Ситуаційний аналіз

5. Виявлення реальних обставин: Аналіз-2.

6. Уточнення архетипу цих обставин відповідно до вже виявленого і Самовизначення-4 стосовно його складових.

7. Групова робота-2 згідно зі складовими архетипу реальних обставин.

8. Пленум, доповіді груп, запитання, доповнення, критика, підведення підсумків: Синтез-2 Реальної Ситуації.

Проблематизація

9. Звірка Ідеальної і Реальної Ситуацій, виявлення дефіциту, труднощів (зовнішніх перешкод на шляху досягнення Ідеальної Ситуації), переклад перешкод в проблеми: Аналіз-3;

10. Обґрунтування архетипу виявлених проблем і Самовизначення-5 щодо його складових.

11. Групова робота-3 згідно зі складовими архетипу проблем, їх переведення у проблематику;

12. Пленум, доповіді груп, запитання, доповнення, критика, підведення підсумків: Синтез-3 Проблемної Ситуації і переведення проблем у завдання.

Олімпійська Гра

1. Генерування Проектної Ідеї (Прожект) як принципового розв'язку Проблемної Ситуації: Прожекування.

2. Системне опрацювання Прожекту: структурний, процесуальний, функціональний і морфологічний аналізи (Проект): Проектування.

3. Вибудовування подієвого ряду (Сценарію) щодо Прожекту: Сценування.

4. Методичне забезпечення (Програма робіт) з реалізації цього Сценарію: Програмування.

5. Деталізація Програми робіт (План дій) аж до елементарних дій: Планування.

6. Обґрунтування зrealізованості Плану дій (Конструкт) відповідними ресурсами: Конструювання.

7. Забезпечення Конструкта системою Організації – Керівництва – Управління: ОКУ.

* * *

У такий спосіб нами побудована *СУМА методів* моральної фантазії: від постановки найглобальніших цілей до бачення образу найближчих дій, який називається *Ігровий Канон проектування організації*, котрий охоп-

лює три Гри як воістину Космічне звернення. *Канон* від грецької – *дороговказна нитка*; це нитка сходження до Сутності Справи через планетні сфери, проходження разом з ним Зодіаку і сходження до втілення Проектної Ідеї.

Але слід пам'ятати, що, досягаючи межового рівня конкретизації під кінець олімпійської Гри, ми все ще знаходимося у сфері **дійсності** розумових форм, хоч і максимально ущільнених у Місячній сфері і готових до реалізації. Тому абсолютно іншими є методи моральної техніки – **реального** діяння – втілення цих форм, що вимагає вже безпосередньої роботи з матерією і, перш за все, із соціальною субстанцією. Зважаючи на це запропонований корпус методів одержав назву Соціальна Алхімія.

* * *

За своєю суттю остання є *духовною причетністю* людини до Нового Адама. Це означає трансубстанцію Плоті і Крові соціального організму, які характеризують відповідно стійкі відносини і текучі процеси цього організму. Зрозуміло, що Плоть – це всі види організацій, а Кров – всі види фінансів у найширшому розумінні. У плані відносин істотним є наповнене любові, тонке і майстерне діяння, яке не ущемляє нічиєї свободи, не посилює карму, але, проте, приводить до здійснення запланованого відповідно до Вищої Меті. Таке діяння можна назвати *Впливом*, а корпус методів, в якому воно реалізується – Алхімією Впливу.

Абсолютно іншого відношення вимагає Кров соціального організму. Фінанси потребують глибинного, “кровного” і безпосереднього їх співпереживання. Тому цей корпус методів названий Алхімією Фінансів.

* * *

Треба визнати, що основи Соціальної Алхімії закладені Р. Штайнером в один з найтрагічніших моментів його життя: коли полум'я вже розгоралося між внутрішніх стін Гетеанума, а Великий Посвячений не мав права втрутитися у природний перебіг подій, якщо люди це **духовно проспали**. У цей момент він читав лекцію про *духовну причетність людства* і повідомив медитацію, в якій рухомі і нерухомі зірки пов'язуються з Плоттю і Кров'ю. Вона містить дві строфи. Вникаючи в кожне слово цієї медитації, можна глибоко пережити те, як людина може взаємодіяти із субстанціями Зодіаку і планетарного космосу. Причому це

Таблиця 1

Планета	Знак	№	Ділова Гра	№	Олімпійська гра
Сатурн	♄	7	Волання Сутності Справи	1	Прожекування
Юпітер	♃	6	Самовизначення-2	2	Проектування
Марс	♂	5	Місія Сутності Справи	3	Сценування
Сонце	☉	4	Зустріч з Сутністю Справи	4	Програмування
Венера	♀	3	Сходження до Ідеї Справи	5	Планування
Меркурій	♁	2	Побудова Поняття Справи	6	Конструювання
Місяць	☾	1	Самовизначення-1	7	Організація – Керівництво – Управління (ОКУ)

Таблиця 2

Золото	Свинець	Мідь	Олово	Ртуть	Залізо	Срібло
☉	♄	♀	♃	♁	♂	☾
Сонце	Сатурн	Венера	Юпітер	Меркурій	Марс	Місяць
Неділя	Субота	П'ятниця	Четвер	Середа	Вівторок	Понеділок

Таблиця 3

Символ	Назва символу
♁	Аналіз-1 Ідеальних обставин
♂	Самовизначення-3
♃	Групова робота -1
♁	Синтез-1 Ідеальної ситуації
♁	Аналіз-2 Реальних обставин
♁	Самовизначення-4
♃	Групова робота -2
♁	Синтез-2 Реальної ситуації
♁	Аналіз-3 Проблем
♁	Самовизначення-5
♁	Групова робота -3
♁	Синтез-3 Проблемної ситуації

можна розуміти – і відносно фізичної субстанції, і стосовно соціальної.

На відміну від Канону, де людина за процедурами, заданими зодіакальними і планетарними силами, творить розумові **форми** моральної фантазії, тут відбувається робота з **матерією**, яка виникає із цих джерел. Зокрема, підсумувавши це, Р. Штайнер сказав: *“те, що інакше могло б бути абстрактним пізнанням, стає почуттєвим і волествердним ставленням до світу. Світ стає Храмом, Домом Бога, коли знаюча людина закликає також сили волі і почуття, і постає жертвою істотою. Основне відношення людини до світу підноситься від пізнання до світового культу – ось що повинно відбутися першочергово, якщо Антропософії належить виконати свою місію у світі”*.

* * *

У форматі Методософії робота з матерією або трансубстанція вже не є розумовою процедурою. У дусі традицій німецької класичної філософії ми тут покидаємо **простір дійсності** мислення і входимо в субстанціальну **реальність**. Це розрізнення зустрічається й у Доктора в його книзі “Антропософія” (т. 45 ПЗТ). Ключову роль воно відіграє в СМД-методології. У цьому аспекті можна сказати, що Канон є СУМОЮ методів роботи в дійсності, а Соціальна алхімія – це СУМА методів роботи в реальності.

І ці методи за своєю суттю принципово різні. Тому перші називаються процедурами, а другі – церемоніями. Саме у церемоніях здійснюється сакральність духовної причетності.

Реальність живе за законами **часу**, тому й характер дії рухомих і нерухомих зірок у церемоніях зовсім інший, аніж у процедурах. А саме, якщо характер процедури Ділової або Олімпійської Гри відповідає послідовності твірних імпульсів планет геоцентричної системи, тобто їх просторовому розташуванню (**табл. 1**), то у церемонії Алхімії Фінансів сім планет і відповідні їм субстанції металів розташовуються в наступності днів тижня або еонів (**табл. 2**). І якщо у процедурі Оргдільнісної Гри знаки Зодіаку проходяться послідовно від Овна до Риб (**табл. 3**), то у церемонії Алхімії Впливу знаки Зодіаку і відповідні їм 12 субстанцій розташовуються в послідовності, заданій трьома Космічними Хрестами:

Геосферний Хрест:

- ☉ Одержання субстанції **Фосфору**.
- ♁ Одержання субстанції **Алюмінію**.
- ♁ Одержання субстанції **Кременю**.
- ☽ Одержання субстанції **Кальцію**.

Гідросферний Хрест:

- ♁ Одержання субстанції **Сірки**.
- ♁ Одержання субстанції **Магнію**.
- ♁ Одержання субстанції **Хлору**.
- ♁ Одержання субстанції **Натрію**.

Атмосферний Хрест:

- ♁ Одержання субстанції **Водню**.
- ♁ Одержання субстанції **Кисню**.
- ♁ Одержання субстанції **Азоту**.
- ♁ Одержання субстанції **вуглецю – Філософського Камея**.

Алхімія Впливу і Алхімія Фінансів разом становлять СУМУ методів Соціальної Алхімії.

Водночас Соціальна Алхімія та Ігровий Канон проектування організацій утворюють і становлять **СУМУ методософії**.